

Posudek vedoucí diplomové práce

Bc. Simona Geyerová, *Přechodové rituály jako téma v učebnicích dějepisu*, diplomová práce,
Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2015, 111 stran.

Vedoucí práce: PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	x			
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	x			
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.	x			
Struktura práce je vyvážená a logická.	x			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.	x			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.	x			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.	x			
Autor správně cituje.	x			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Diplomová práce Simony Geyerové věnuje pozornost jednomu z klíčových témat kulturní a historické antropologie, které má své místo i ve výuce školního dějepisu – přechodovým rituálům. V první části práce představuje autorka nejprve základní definice a teoretická pojednání, jež ilustrují celou šíři zkoumané problematiky. Následně pojednává podrobněji a především z historické perspektivy o dvou typech přechodových rituálů, s nimiž se žáci mohou v průběhu svého života setkat asi nejčastěji, totiž o svatbách a pohřbech. V praktické části pak Simona Geyerová podrobuje deskriptivní analýze dvě řady učebnic dějepisu pro základní školy (SPN, Fraus) a zkoumá, do jaké míry a jakou formou jsou v učebnicích pro jednotlivé ročníky proměny svatebních a pohřebních rituálů zastoupeny. Diplomantka si všímá nejen výkladového textu, ale také ikonografického materiálu a aktivizačního aparátu učebnic. V souladu s cíli své práce pak Simona Geyerová doplňuje analytická zjištění také rozvíjícím didaktickým komentářem: „*Naznačuji možnosti, jak určité znázornění rituálu obohatit tak, aby žáci získali co nejpřesnější informace nejen o rituálu samém, ale také o jeho dobovém kontextu*“ (s. 8).

Ze závěrů Simony Geyerové vyplývá, že svatební i pohřební rituály jsou v analyzovaných řadách učebnic dějepisu pro druhý stupeň základní školy prezentovány v souladu s výsledky stávajícího archeologického i historického poznání. Vzhledem k významnému podílu dějin pravěku a starověku, ale také v souvislosti s upevňováním kulturní paměti 19. a 20. století, převažují v učebnicích dějepisu zmínky i vyobrazení související s pohřebními rituály, pomníky a memorabiliemi. Zatímco pojednání o starověkých civilizacích nabízejí žákům setkání se značnou kulturní rozmanitostí, pozorovatelnou i v oblasti pohřebních rituálů, výklady o dějinách středověku a novověku, ale také o moderní době jsou v tomto ohledu o poznání chudší. Autorka také dospívá k závěru, že žáci mají sice příležitost se s pohřebními a svatebními rituály v učebnicích setkat, případně si z množství předkládaných informací vyvodit proměnu těchto rituálů v průběhu věku, avšak bez dopomoci učitele se obvykle neobejdou (s. 105). Problematika přechodových rituálů je totiž v učebnicích přítomna pouze v rovině popisu dílčích, dobově podmíněných fenoménů, nikoliv jako ucelené téma reflektované z kulturně antropologických pozic.

Nezbývá než doufat, že podnětná zjištění Simony Geyerové se podaří v blízké době publikovat, a upozornit tak na uvedené přednosti i limity učebnic nejen učitele dějepisu, ale také autory a vydavatele tohoto nejlivnějšího školního média.

V Praze dne 17. května 2015

PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D., v. r.